

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144.—
za pol leta K 72.—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici Štev. 6 — Telefon
uredništva Štev. 50 — Telefon
upravnništva Štev. 328

CENE PO POŠTI:

za četrti leta K 36.—
za en mesec K 12.—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10.—

DELA VSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Popoln poraz demokratov na Slovenskem.

Popoln poraz »demokratov« v Sloveniji. Maribor, 24. aprila. (Izv.) Shod Slov. Ljudske Stranke, ki se je vršil v petek v Narodnem domu, je bil prav dobro obiskan; v primeri z »demokratskim« naravnost sijajno. V demokratskih vrstah vlada velika potrlost. Gotovo je že sedaj, da policajdemokrati ne dobe župana.

Ptuj, 24. aprila. (Izv.) Po razpoloženju med volivci sodeč, je popolnoma gŕtovo, da bodo »demokrati« ostali v popolni manjšini.

Celje, 25. aprila. (Izv.) »Demokratska« stranka vključ velikim denarnim žrtvam in agitaciji, v katero je posegel tudi minister dr. Kukovec, sploh ne pride v poštev.

Odkritja o gospodarstvu v Mesini hranilnici ljubljanski.

Vlagateji Mestne hranilnice ljubljanske, med katerimi je večina malih štedljivcev: uradnikov, delavcev, služkinj, bodo te dni debelo gledali, ko zvedo, kdo se masti z njihovimi prigaranimi in pristradanimi novčiči. »Jugoslavija« odkriva, da je 200 vlog, ki jih ima Mestna hranilnica, tako-le razdeljenih: Na hipoteke je posojenih 19 milijonov kron, v avstrijskem vojnem posojilu leži 28 milijonov, z vsemi ostalimi milijoni pa razpolaga Ljubljanska kreditna banka in Jadranska banka. Ti dve banki delata s temi milijoni svoje kupčije, in sicer tako, da onidve plačujeta Mestni hranilnici za ta denar po 3½ odstotka obresti, sami pa zaračunavata svojim upnikom za posojila po 10—18 odstotkov! To pa liberalcem in njihovim bankam še ved-

no ni dovolj, ampak je dr. Triller zahteval, naj se vlagateljem Mestne hranilnice zniža obrestna mera od 3 na 2 odstotka, da bi mogli tako obe liberalni banki na račun revnih vlagateljev »zaslužiti« še 1% več. Ker se upravni svet Mestne hranilnice kaj takega vendar ni upal storiti, je dr. Triller odstopil! Dočim mesto za nobeno socialno napravo nikdar ni imelo denarja, sta pa dve liberalni banki delali mastne dobičke z milijoni Mestne hranilnice, za katero jamči mesto z vsem svojim imetjem in davčno močjo. Tako je liberalna ali takimenovana »demokratska« stranka tudi v Mestni hranilnici gospodarila po načelu: Kapitalistu groš, revežu knof! Volivci, izbičajte to stranko iz občinskega sveta!

Sijajna manifestacija Ljudske stranke v Ljubljani.

Vse stranke so včeraj priredile v Ljubljani svoje shode. Najsijajnejši izmed vseh je bil shod Ljudske stranke v Unionski dvorani. Do 2000 ljudi je prisostvovalo temu zborovanju, na katero smo lahko ponosni. Ta manifestacija nam je porok, da bo dne 26. aprila misel Ljudske stranke tudi v Ljubljani slavila zmago nad demokratsko-liberalnim centralizmom.

Prvi je govoril, viharno pozdravljen

dr. Korošec.

Boj za avtonomijo — boj za bodočnost Ljubljane.

Poslanec dr. Anton Korošec je v svojem obsežnem, tehtnem govoru razkrinjal demokrate in njih »samostojne« prive-se kot največje sovražnike lepše bodočnosti ljubljanskega mesta in slovenskih občin sploh. Rekel je med drugim: Demokratska in samostojna kmetijska stranka sta vse pravice slovenskega ljudstva prodali v Belgradu za skledo leče. Doma pa se sedaj priporočata ljudstvu za občinske volitve, češ da sta za najširšo svobodo naših občin. Naša stranka je na merodajnem mestu — v konstituenti — zahtevala in še zahteva, da se ta svoboda občinam v ustavi zaja mči, da se občina prizna kot temelj države in da bodi v občini gospodar narod, ki v njej prebiva. Liberalci in samostojni pa v Belgradu to našo zahtevo pobijajo in so najgorečnejši podpiratelji centralizma. Demokratom je vzor občina, v kateri ne gospodari ljudstvo, ampak birič. Take občine imajo na Hrvaškem in zelo se bojim, da hočejo tudi naši demokrati in samostojni uvesti pri nas tako občinsko avtonomijo, v kateri bo župan le od Zato je znamenje velikega mor. propada, ako se najdejo ljudje, pred katere smejo priti demokrati in samostojni in pred katerimi smejo govoriti o nekaki lepi bodočnosti Ljubljane. Kdor je proti avtonomiji Slovenije, kdor hoče razkosati slovensko zemljo na oblasti, sreže in okruge, ta ne more ljubiti Ljubljane in ne želi, da bodi Ljubljana središče slovenskega naroda. Ako bi bila takozvana klerikalna stranka tako nazadnjaška, kakor se riše, ako bi bila proti vsakemu napredku, potem bi bilo od nas razumljivo, ako bi ne hoteli, da se ne razvije naše vseučilišče, da se ne razvijejo naši kulturni zavodi. Potem bi bilo to razumljivo. Toda mi se ne bojimo nobenih visokih šol in zavodov. Slabo bi bilo za našo katoliško vero, ako bi se bala kakega vseučilišča. Na drugi strani pa smo dovolj širokega pogleda, da se veselimo vsakega napredka, kjerkoli ga vidimo. (Burno odobravanje.) Radi tega se nismo upirali, da pridejo kulturni zavodi v srce Slovenije, v Ljubljano, nasprotno smo gledali vedno na to, da postane faktično naše kulturno, politično in gospodarsko središče.

Ljubljana prvi poizkusni zajec za centralizem.

Toda mi nimamo samo te točke v svojem programu. Vi veste, da bo naša stranka v občinskem zastopstvu skrbela tudi za druge zadeve, za kulturo, za higijeno, za življenjske in stanovanjske potrebe. Mi smo stranka nove dobe. Mi razumemo, kaj potrebuje ljudstvo, ki dela. Zato je naš program modern, ker donasa svetu to, kar pričakuje od nas. Kakor imamo svoj program, tako imamo tudi zmožnost, hrabrost in pogum, da ta program povsod izvedemo. In izvedli ga bomo tudi v našem ljubljanskem občinskem svetu. Rekel sem že, da naši nasprotniki demokrati in samostojni nočejo ničesar dobrega Ljubljani, ker hočejo, da bi Ljubljana postala le središče majhne oblasti, t. j. zmanjšanih pokrajin. Toda ne samo to, oni hočejo še več. Oni ne razkosavajo samo za bodoče Slovenije, oni hočejo tudi, da bodi Slovenija prvi zajec, na katerem naj bi preizkušali svoje centralistične metode. Vi tega morebiti še ne veste, ker je to šele dogodek zadnjih dni. Toda prvo, kar bo izvršenega na priporočilo naših demokratov in samostojnih, bo razdelitev naše Slovenije na več pokrajin, kakor hitro bo sprejeta ustava. Oni si samo še niso edini, kako bi Slovenijo razdelili, da bi obdržali vsaj nekoliko upanja na bodoče uspehe v svoji politiki. Toda mislim, da jim v Sloveniji ne bo bodoč-

nost nikdar cvetela. Naša Slovenija ne bo samo razkosana na več delov, v njej se bodo takoj tudi uvedli srezi in novi okraji po vsej naši zemlji. To se pravi, da se bo pričelo razkosavanje starih političnih okrajev ter ustvarjanje novih samo zato, da bo ljudstvo še bolj vznemirjeno in da bo imelo nova pota in nove pritožbe. Oni hočejo, da naj ostane slovensko ljudstvo nezadovoljno in delajo z vsemi silami na to. Dobro si to zapomnite, da hočejo uporabiti Slovenijo za ono deželo, v kateri hočejo najprej preizkusiti centralizem. To je čisto gotovo. Zato se naša pokrajinska vlada tudi še ni izpopolnila in naši samostojni še danes niso v njej, ker jih vedno tolažijo, da itak ne bo dolgo obstajala, ker bo po ustavi Slovenija razkosana in tako tudi ne mislimo, da bi imela kako avtonomijo, kar ve vsakdo, ki je čital poročila iz ustavotvorne skupščine. Mislim, da je v tem vprašanju zaključena debata, če ne pride kaj nepričakovanega. Mi za sedaj avtonomije ne dobimo.

Boj za avtonomijo do zmagel!

Jaz razumem, ako so Srbi proti avtonomiji, akoravno ni to državniško modro in pametno, ako ne gledajo na dobrobit vse države, ampak samo na svoje plemo. Vendar je v tem nekoliko samozavesti. Ako pa naši domači nasprotniki ne zahtevajo drugega, kakor da se razkosa Slovenija, ni v tem nobene pametne samozavesti, temveč samo nekaj bolestenega, nekaj prav zelo nespametnega. Demokrati imajo samo dve točki, to je, pobiti samostojnost Slovenije in pobiti samoupravo. To je višek njihove modrosti, katero hočejo v sedanjih zgodovinskih časih uresničiti v ustavotvorni skupščini. To je ono, kar pošilja naša liberalna inteligenca v Beograd. Sramovati se moramo, da se je ravno naša inteligenca tako daleč spozabila. (Klici: Tako je!) Sramovati se mora tega ves naš slovenski narod. Mi sicer avtonomije ne bomo sedaj dobili, toda dobili jo bomo, če ne danes, pa jutri. To pa radi tega, ker Slovenci niti najmanj nismo voljni opustiti borbe za samostojnost slovenskega in hrvaškega plemena. (Burno odobravanje.) Mi moramo zaklicati srbskim politikom, da vodijo jako nespametno in jako nedržavniško politiko. Zaklicati jim moramo, da vodijo tako politiko, da vlada v Sloveniji stranka, ki je prišla do treh mandatov samo po milosti ostankov. Ta stranka tudi določuje spodaj ono, kar je treba dati Sloveniji. Manjšina treh ostankov hoče diktirati svojo voljo vsemu slovenskemu narodu. Ravnotako hočejo diktirati tudi hrvaškemu narodu, ki je poslal v skupščino ljudi, kateri nočejo ničesar vedeti o kakih hegemoniji tretjega plemena in kateri so istotako za popolno ravnopravnost. Jako nemodro je tudi, ako mislijo Srbi, da so oni Hrvati, ki so jih izvolili Srbi sami, predstavniki hrvaškega ljudstva. Oni so predstavniki, izvoljeni samo po volji Srbov in izdajajo svoj narod ravnotako kakor naši liberalci in samostojni. Sedaj gre politika tem tokom. Kdor ni za centralizem, je antiravnotežen element. Mi smo to državo ustvarili, mi jo hočemo tudi čuvati, toda urediti jo hočemo tako, kakor je naša volja in kakor mislimo po našem prepričanju, da je najboljše. (Burno dolgotrajno odobravanje.) Med nami ni protidravnih elementov. Pač pa poznamo dva veleizdajnika, ki sta rekla, ko so došli k njima deputacije, da bi se pritožile, naj gredo drugam, ako niso zadovoljni v naši državi. To sta bila dr. Vesnić in Pašić, ki sta naše ljudi nagnala v druge države. Ako je kdo veleizdajalec, potem sta v prvi vrsti ta dva, ki bi hotela razkosati našo državo in nas izročiti našim sovražnikom. Če je potrebna kakšna obznana, potem je potrebna proti temu dvema! Mi Hrvati in Slovenci s to centralistično ustavo ne bomo zadovoljni. Akotudi bo ustava sprejeta, boj ne bo končan, ampak se bo šele začel. (Viharno dolgotrajno odobravanje.) Tako je se bo pričela nova borba za izpremembo ustave, ker se mi počutimo nesrečne, ako se nam oktoira ustava, ako se ne doseže sporazum, in ravnotako se čutijo nesrečne tudi Hrvati. Zato bomo z njimi šli skupno v boj za izpremembo naše ustave. In četudi se tuintam more-

Semišljeniki SLS! V torek, 26. t. m. vsi na volišče! Naša skrinjica je četrta.

Vsi na

protestni shod

ki se vrši

danes zvečer ob šestih v veliki dvorani hotela »Union«

proti ukinjenju osemurnega delavnika.

Delavci vseh kategorij, udeležite se protestnega shoda!

Udeležba je za vsakega delavca, delavko, privatnega nastavljenca, sveta dolžnost! Delavska Zveza.

Kandidatna lista SLS.

Odborniki:

Ivan Ogrin, stavbenik. — Franc Kremžar, urednik. — Dr. Iv. Stanovnik, odvetniški koncipient. — Josip Pirc, hišni posestnik in uradnik. — Janko Jeglič, šolski ravnatelj. — Franc Orehek, zasebni uradnik. — Ivan Srebot, čevljar, in posestnik. — Alojzij Burkeljc, železniški vratar. — Tobija Pezdur, delavec in posestnik. — Viktor Adamič, železniški nadrevident. — Albin Zajc, finančni računski svetnik. — Anton Medved, kletar. — Dr. Fran Kulovec, profesor. — Franc Ambrožič, bolniški strežnik. — Srečko Žumer, črkostavec. — Ivan Krvina, urarski pomočnik. — Leopold Faganel, nadpaznik. — Franc Lavčič, deželni uradnik. — Dr. Mirko Božič, uradnik. — Dr. Anton Brečelj, zdravnik. — Franc Černe, državni veterinar. — Ivan Kranjc, čevljar. — Matija Sintič, pomožni skladiščnik. — Jožef Rutar, tiskarniški uslužbenec. — Fran Himmelreich, krojaški mojster. — Ivan Rakovec, upravnik. — Peter Jamnik, sluga. — Janez Hribar, zidar. — Jakob Grčman, barvarski pomočnik. — Jernej Zamlen, tovarniški delavec. — Peter Bergant, knjigovodja. — Matevž Logar, sluga. — Franc Suštar, pismonoša. — Franc Smodej, urednik. — Ant. Logar, čevljarski mojster. — Alojzij Zajec, strojni črkostavec. — Alfonz Valand, kovinski strugar. — Ivan Perme, krojač. — Ignacij Štrekelj, vrtnar. — Anton Besov, delavec tobačne tovarne. — Dr. Josip Mal, muzejski kustos. — Franc Kožar, nadkurjač. — Vinko Gostinčar, strojni ključavničar. — Anton Zupin, tiskarniški uslužbenec.

Ivan Jakopič, pisarniški sluga. — Lovro Fleischman, nadrešpicijent fin. straže v p. — Josip Pečan, delovodja. — Mart. Knez, cerkovnik.

Namestniki:

Ivan Mazovec, profesor. — Jurij Mozer, posestnik in izvošček. — Mih. Moškerc, urednik. — Josip Zupančič, pisarniški ravnatelj. — Dr. Alojzij Remec, odvetniški kandidat. — Ing. Franc Rueh, komisar. — Josip Rajnar, železniški uslužbenec in posestnik. — Franc Hrastnik, zasebni uradnik. — Josip Wagner, učitelj. — Avgust Bercieri, zasebni uradnik. — Bogumil Remec, profesor. — Lovro Korenčan, krojaški pomočnik. — Anton Sušnik, profesor in narodni poslanec. — Franc Milavec, korektor. — Fran Gorše, železniški sprevodnik. — Kristjan Dietz, zas. uradnik. — Anton Dokler, ravnatelj. — Franc Verbič, delavec tobačne tovarne. — Iv. Pate, skladiščnik. — Janko Čepon, učitelj. — Anton Lavrič, trgovski nastavljenec. — Anton Medved, računski oficijal. — Anton Kralj, zasebni uradnik. — Alojzij Trink, mizar in posestnik. — Jakob Golmajer, sluga. — Ludvik Šinkovec, strojni ključavničar. — Iv. Dežman, poslovođa. — Henrik Zirkelbach, faktor in posestnik. — Leopold Rihar, poštni uradnik. — Lovro Zupan, čevljar. — Ivan Vrhovec, knjigovodja. — Franc Poženel, strojnik. — Fr. Bartol, trgovec. — Pavel Zajc, katehet. — Avgust Ložar, posestnik in vojni invalid. — Viktor Seliskar, pisarniški pomočnik. — Maks Mastnak, trgovski sluga. — Oroslav Slapar, krojaški mojster. — Luka Bergant, poštni poduradnik v p. — Franc Verbajš, železniški kurjač. — Makso Kostanjevac, uradni sluga. — Dr. Jakob Mohorič, odvetniški koncipient. — Anton Nadižar, posestnik. — Karel Gruber, finančni računski svetnik. — Franc Zabret, stolni vikar. — Fran Pavlin, trgovski sotrudnik.

KONSTITUANTA.

LDU Belgrad, 24. aprila. (ZNU) Kakor že javljeno, so se snoči načelniki skupin sporazumeli, da se v sredo, dne 27. t. m. odgodi seje konstituante do 9. maja. Načelna debata s prijavljenimi 60 govorniki bo torej trajala še 7 dni, in sicer 25., 26. in 27. aprila ter 9., 10., 11. in 12. maja. Dne 12. maja bo načelno glasovanje o sprejemu ustave.

LDU Belgrad, 24. aprila. (ZNU) Avstrijska vlada je stavila naši vladi predlog, da se določijo delegati, ki naj bi začetkom maja imeli v Celovcu železniško konferenco radi ureditve prometa med našo državo in Avstrijo.

biti vidi, kakor da bi Hrvat ali mi Slovenci imeli kako drugo taktiko v politiki ali kako drugo pot, naj bo vsak Hrvat in Slovenec prepričan, da imajo njihove stranke, ki imajo tuintam različno taktiko, eden in isti cilj: svobode in ravnopravnosti slovenskega naroda, svobode našega Zagreba in Ljubljane.

Govoril sem sedaj o Hrvatih in Slovencih, prepričan pa sem, da ne bosta stala v tej borbi samo dva brata, ampak da se jima bo pridružil tudi tretji. Prepričan sem, da Stojan Protić ne bo ostal sam, temveč da se bo postotil. Ko pride čas, bomo prečrtali ono, kar so unesli v ustavo naši demokrati in samostojni ter bomo dali našemu hrvatskemu in slovenskemu ljudstvu svobodo in ravnopravnost v naši državi. (Burno odobravanje.) To je zgodovinsko vprašanje. In ko je ležal slovenski lovec in mesar klerikalnega zmaja na smrtni postelji, je poklical k sebi svojega sina, ki se ga je sramoval, in mu rekel: »Dragi sin! Moji dnevi so šteti in prosim te, da prevzameš naloge, ki sem jo vršil in da ti nadalje ubijaš klerikalnega zmaja. Izročam ti vse, kar imam. Bodi večji popojedac. Jaz ti vse zapuščam.« Sin pa je odgovoril: »Ker mi hočeš dati vse, kar imaš, pomisli samo na to, da sem prišel na svet že bolan, poln neiskrenosti in nepoštenosti ter napak. Radi tega se tudi mene prijema bolezen, ki je vrgla tebe ob tla in ki te bo popolnoma pokopala.« In tedaj je vzdihnil slovenski mesar in lovec kakor tudi njegov sin in oba sta milo zaplakala. Potem pa pride pika in konec... (Smeh in burno odobravanje.) In naša Slovenska Ljudska Stranka, ki so jo tolikokrat že hoteli pokopati, je bila polna življenja in je postajala vedno trdnejša. Dan na dan postaja krepkejša in bolj moderna. Zato vemo mi že sedaj, kak bo izid teh občinskih volitev. Več kot eno tretjino občin smo že dobili brez boja. (Viharno odobravanje.) Za to sijajno zmago pa pridejo druge še sijajnejše. Naša zdrava Slovenska Ljudska Stranka bo zmagala tudi pri bodočih volitvah v Ljubljani. Slovenska Ljudska Stranka naj živi!

Govoru dr. Korošca je sledilo viharo in dolgotrajno odobravanje ter živio-klici.

Dr. Gosar.

Za tem je nastopil poslanec dr. Gosar, ki je med živahnim odobravanjem izvajal:

Volitve v občinske odbore so zelo važne in zato je potrebno, da si malo predložimo pred temi volitvami, zakaj tu gre. Zlasti so te volitve važne v tem slučaju, ker gre za to, da pokažemo svojo resno in odločno voljo, da zahtevamo, da se morajo dati občinam kar najširše samoupravne pravice in oblast, da morejo o lastnih domačih razmerah same odločevati. Radi tega je odizida teh volitev v veliki meri odvisen uspeh našega boja v Beogradu. Če boste z vso odločnostjo pokazali avtonomistično mišljenje, potem ste lahko uverjeni, da bo to močno vplivalo in da bo boj za avtonomijo mnogo trši. In tudi, če za enkrat ne bomo dosegli tega, kar hočemo in kar so vaše želje, ste lahko prepričani, da ni daleč tisti čas, ko se bo morala sklenjena ustava prenoviti in tako preosnovati, kakor vi hočete.

Ljubljana po liberalnem vzorcu.

Liberalna doba, v kateri so živeli naši očetje in v kateri so živeli do zadnjega časa tudi mi, je napravila iz občin navaden upravni organ države, organ, ki ima nalogo dostavljati občanom različne dolžne okrajnih glavarstev, ki ima nalogo izdajati domovinske liste in dostavljati davčne plačilne naloge, ki pa ni poznal drugih važnih nalog, ker je imel liberalizem samo ljubezen za poedinca. Kamorkoli greste po naši Ljubljani, vidite povsod jasno in na vsak korak dokaze, da ljubljanska občina ni ničesar storila za druge stvari kakor za zgolj birokratičnega značaja. To razumevanje občine spada popolnoma v okvir liberalnega naziranja o državi, ker smatra liberalizem državo za velik policijski organ, ki ima samo dolžnost in nalogo, komandirati nad državljani, ne pozna pa nobenih dolžnosti in nobenih pravic državljanov.

Aprovizacija.

Občina ima dolžnost skrbeti za javne naprave. Nekaj malega imamo tudi v Ljubljani, tako n. pr. elektrarno, cestno železnico itd. Toda v občino spada tudi marsikaj drugega. Občina ima tudi dolžnost skrbeti za aprovizacijo. Zlasti v mestih je zelo važno, da osnujejo občine svoje lastne klavnice, mlekarne, mesnice itd. To so stvari, ki so jih drugod že pred vojno preizkusili in ki so se z velikim uspehom obnesle. Tako so n. pr. v italijanskih mestih osnovali občinske pekarnice, katerih uspeh je bil, da je cena kruha takoj padla za eno tretjino. Ravnotako je bilo na Madžarskem, v Budimpešti, Szegedinu in Aradu, kjer so napravili mestne mesnice, v katerih se je meso takoj od prvega početka prodajalo za tretjino ceneje kakor drugod. To so naloge, za katere se morajo občine, ako hočejo vršiti svojo dolžnost, brezdvomno zagnati. Pa je še cela vrsta drugih stvari.

Stanovanjsko vprašanje.

Ena izmed najvažnejših je bilo že pred vojno stanovanjsko vprašanje. V vseh modernih mestih Srednje Evrope opazujemo, da velika večina vsega prebivalstva ne stanuje tako kakor bi bilo potrebno za človeka. V Berlinu je bilo že med vojno nad polovico ljudi, ki so stanovali v stanovanjih, v katerih se je dala samo ena soba kuriti. Take pojave opazujemo tudi drugod. Toda v Nemčiji so se mesta zavzela za to vprašanje, ter ga ponekod uspešno rešila. Tako je v mestu Ulmu tekmo zadnjih 20 let dobilo 60 odstotkov prebivalstva svoje lastne domove, svoje hišice z vrtom. Kako je v tem pogledu pri nas vršila občina svojo dolžnost, se je najbolje videlo lansko leto, ko se je zavzelo tedanje poverništvo za socialno skrb za rešitev stanovanjskega vprašanja v Ljubljani. Takrat se je ljubljanski mestni župan z vso silo uprl načrtom poverništva za socialno skrb in lahko rečemo, da je dosegel tudi nekaj žalostnih uspehov. Seveda je jasno, da občina ne more vsega izvršiti sama. Poskuša pa lahko na različne načine, pri čemer tudi ni treba, da bi občina vse napravila sama. Zahtevati pa se mora od nje, da posvodi pospešuje to delo, kjer se le kaj poskuša delati. Kako se je delalo v Ljubljani, dasi jo je potres porušil in se je popolnoma nanovo zasnoval ljubljanski načrt, vidimo najbolje iz tega, če primerjamo statistiko iz Ljubljane z Londonom. V Londonu pride na vsako posamezno hišo povprečno po osem prebivalcev. Iz tega se vidi, da ni v Londonu tistih velikih najemniških kasarn, velikih hiš, v katerih so ljudje nalaščeni drug poleg drugega, marveč da imajo večino hiš, v katerih stanuje samo po nekoliko družin ali pa celo ena sama družina, ki ima tudi svoj vrt, v kolikor je to v velikih mestih sploh mogoče. Če pa je taka ureditev stanovanjskega vprašanja mogoča v največjih mestih, potem bi se dalo v Ljubljani, ki se šele razvija, tudi kaj podobnega izvesti. Nimam pri roki točne statistike in števil, vendar pa je gotovo, da pride v Ljubljani najmanj 30 osebe na eno hišo. V tem oziru konkuriramo z največjimi nemškimi mesti, kakor je Berlin itd. Veliko se je v občinskem gospodarstvu brez dvoma zagrešilo tudi z osnovanjem takozvanih delavskih predmestij. Stara bolezen je, da se je vedno mislilo, da spada delavec v predmestje, in če mu že damo človeku primerno stanovanje, da je manj vreden kakor drugi ljudje. V tem oziru bi se morala naša občinska politika zavzeti za to vprašanje in zasnovati Ljubljano na široki podlagi, da bi lahko stanovali pomešani vsi delavci in gospoda. Potisnili pa so delavce v kot in že to so smatrali za velik napredek. Da ima občina skrbeti za javno zdravje in kopalnice, je jasno. Kako je ljubljanska občina skrbela za snago, za priliko, da se človek okoplje, smo čitali te dni lep slučaj.

Občinska finančna politika.

Slednjič bi kdo rekel, da rabi občina denar, ako bi hotela vršiti vse svoje naloge. Čisto gotovo je, da bi bilo zelo napačno, če bi rekli, da bomo vse naredili. Najprej se je treba vedno vprašati, ali bo mogoče dobiti sredstva. Priznamo, da bo imel vsak občinski odbor veliko dela, veliko truda, če bo hotel kaj napraviti. Če bo pa hotelo mesto dobiti sredstva, je treba, da dobi v davčni politiki kar največ pravice, da dobi pravico snovati svoje davke, da bo dobila primerne dohodke in da re bo obremenila najrevnejših slojev. To pa je mogoče le tedaj, ako je občina zasnovana na široki podlagi. Če bi se vsi davki enakomerno predpisali po vsej državi in ne bodo občine imele pravico same nalagati svojih davkov, potem bodo njene naloge ostale samo na papirju, samo fraza. Ravno v tem pogledu je boj za avtonomijo največje važnosti. Država in njene oblasti lahko izdelajo popoln obširen program, toda mi smo lahko že vnaprej prepričani, da ga država ne bo izvršila. Prvič nima že potrebnega uradniškega aparata in težko bi bilo tudi, ako bi se hotelo vse urediti iz središča. Komisije bi vse požrle. Zato je treba, da se da občinam pravica, da svoje davke in svoje dohodke po svoje uredi. Tukaj zopet opozarjam na to, kar je v tem oziru v zvezi s stanovanjskim vprašanjem. To je obdavčenje hiš in zemljišč. Davek se danes nalaga na hiše po dohodkih. Uspeh tega je, da se plačuje od hiš, v katerih stanujejo mali ljudje, ravno največ davka. Od tistih hiš pa, v katerih stanujejo bogataši, se sorazmerno plačuje najmanjši davek. To dokazuje tudi statistika iz Nemčije. Tamkaj so končno hiše obdavčile po njihovi vrednosti. Posledica tega je bila, da so tiste hiše, kjer so stanovali delavci, plačale 40 % manj davka kakor prej. Hiše, v katerih stanuje gospoda, velike tovarne, večji sijajno opremljeni trgovski lokali pa plačujejo sedaj še enkrat toliko davka. Za stavbišča so plačali po tem novem predpisu 20krat več davka kakor prej. Če se torej da občinam pravica, da svoje davke sama uredi na tak pameten način, potem dobe občine dovolj sredstev za izpolnitev svojih dolžnosti. Čisto jasne je seveda, da ne bodo občine, dokler bo vladala v njih skupina ljudi, ki so liberalnega

mišljenja in ki ne cenijo vsakega človeka po tem, kaj dela, temveč kaj ima, uvedle takih davkov. Čisto naravno je, da demokrati ne bodo naložili davka tistim, ki kaj premorejo. Zato je treba, da se zavzede pomena teh volitev in da greste polnočestvilno za Slovensko ljudsko stranko, da ne bo ljubljanska občina več mesto, v katerem bo gospodarila maloštevilna buržoazija, ampak da bo postalo mesto, v katerem bodo gospodarili delavski sloji sploh. Zato je treba, da se zavzamete za to, da ne preneha sedanje gospodarstvo, da pride na površje stranka, ki je stranka delavskih slojev, ki hoče enakopravnost vseh delavskih ljudi. V tem znamenju vam kličem:

V boj do zmage!

Govor poslanca dr. Gosarja je bil sprejet z velikim navdušenjem in odobravanjem.

Za tem je predsednik shoda bivši občinski svetnik Ogrin ugotovil, da so bili ravno demokrati oni, ki so črtali v volivnem zakonu za občine žensko volivno pravico. Nadalje je ugotovil, da so nalašč razpisali občinske volitve na delavnik od 8. do 5. ure popoldne radi tega, da bi se moglo volitev udeležiti čim manj volivcev iz delavskih slojev. Dasi je ženskam odvzeta volivna pravica, jih pozivam, naj zato tembolj agitirajo, da pridejo, da pridejo na volišče vsi pristaši SLS in da bodo volili zanj tudi vsi dvomljivci. Ta poziv je bil sprejet z velikim odobravanjem.

Dr. Šimrak.

Kapitalizem in žandarmerija — edini organizaciji demokratov.

Nato je nastopil poslanec hrvatske ljudske stranke dr. Janko Šimrak. V šaljivo-resnem govoru je žigosal demokrate in samostojne in dokazal, da so demokrati doslej ustvarili samo dve državni organizaciji: Kapitalizem in žandarmerijo. Zborovalci so spremljali poslančeve besede z burnim pritrdjevanjem.

Za tem je govoril živahno pozdravljen, kandidat SLS urednik

Fr. Kremžar

ki je izvajal:

Včeraj sem čital v nekem listu, da bo prišel danes semkaj dr. Korošec in potegnil SLS iz blata. Meni se zdi, da je bila to tiskovna pomota, ker nas ni treba vleči iz blata, kvečjemu iz ljubljanskega pocestnega blata. (Veselosť.) Gre popolnoma za nekaj drugega, za to, da organiziramo armado, ki bo 26. t. m. ljubljansko ljudstvo v resnici potegnili iz blata, iz liberalne kapitalistične korupcije. (Tako je!)

V boj tudi za tiste, ki nič nimajo.

Rečeno je bilo tudi v nekem listu, da bom govoril danes tudi jaz, ki nimam ničesar in bom delal samo zdražbo. Jaz pa pravim, da ima pravico govoriti vsakdo, kdor je za to, da se dajo ljudstvu pravice, ki mu gredo. To, kar je bilo zapisano v tem listu, je tudi znamenje, da ta vladajoča liberalna klika spoštuje samo tiste, ki imajo nekaj pod palcem. Mi pa gremo danes v volivni boj proti dosedanji gospodujoči stranki radi tega, da pridejo do besede tudi tisti, ki nič nimajo, da pride do besede tisto delavno ljudstvo, ki je s svojim delom, s svojimi žulji in trpljenjem ter stradanjem držalo mesto pokonci. (Veliko pritrdjevanje.) Gospodarstvo je prva in najvažnejša naloga mestne občine in vsake občine sploh. Gospodarstvo pa ni samo za tiste, ki so jih volili »boljši in višji« krogi, temveč gospodarstvo se mora vršiti za vse člane občine, ker je občina samo večja obširnejša družina. Zato mora skrbeti za vse svoje člane brez razlike, predvsem pa za tiste, ki so njene pomoči najbolj potrebni.

Socialno usmiljenje »demokratske« stranke.

Poglejte pa in videli boste, da v teku 30 let vladajoča klika ničesar ni storila za siromašnejše sloje, ko je bila na moči, radi česar bo tudi 26. t. m. za vedno končala svoje delo. (Odobravanje.) Ta gospoda je pač skrbela za interese takozvanih višjih slojev, ni pa imela, smisla za interese drugih, najmanj mestnih revežev. Mestna ubožnica je tisti veliki spomenik strahote slovenskega liberalizma. Ljudje, ki so celo svoje življenje morda delali pridno in zvesto za korist celote, morebiti ravno za tiste ljudi, ki so bili zadnji na vladi, so bili prisiljeni, da so šli in poiskali zavetišča v mestni ubožnici, kjer so umirajoči imeli pri sebi na nočni omarici — skledo kislega fižola. To je bilo gospodarstvo, ki kaže, kako veliko usmiljenje je imel slovenski liberalizem do ubogih. Zato se ne smemo čuditi, da se ta slovenski liberalizem organizira politično v demokratski stranki, gospodarsko pa v »Jadranski banki«. Zato velja, da pride v ljubljanski mestni občini enkrat ljudstvo do besede. Radi tega dobro razumemo, zakaj pri njih z zaničevanjem vsakega gledajo, kdor nič nima.

Skrb »demokratov« za ceno mesa.

Druga stvar, ki je važna v mestnem gospodarstvu, je ta, da mora mestna občina skrbeti tudi za to, da ne bo nihče delal profita na škodo tisočih drugih. V tem je velika važnost delovanja vsake občine kakor mora tudi vsaka družina skrbeti za to, da ne bo nihče v družini živel na stroške drugih. Pred očmi imamo aprovizacijo, ki nam je v spominu še iz tistih dni, ko je v mestu Ljubljani popolnoma zmanjkalo najvažnejšega živeža, mesa, radi tega, ker so nekateri gospodje proglasili štrajk. Če bi bila mestna občina v rokah ljudi, ki bi hoteli vzeti v roke to, kar je njihova naloga, potem bi do kaj takega v naši aprovizaciji ne prišlo. Občinske mesnice so stvar, ki je pri nas v agrarni državi neobhodno potrebna. Mi imamo tudi v Ljubljani vnovčevalnico, ki se bo likvidirala. Namesto, da bi jo prevzelo mesto v svojo upravo ter prodajala ceno mesa, hočejo zopet pripustiti, da pride v roke dveh do treh velekapitalističnih mesarjev (ogorčenje), ki hočejo to zadevo izrabiti v škodo drugih. Z občinsko mesnico bi se ustvarilo novo socializirano podjetje, ki bi zabilo izkoriščevalno špekulacijo posameznih kapitalistov, ki bi pa bilo blagoslov za ljudstvo in tudi zaščita za male mesarje.

Kako je »demokratska« občina skrbela za stanovanja.

Važno je tudi za mestno gospodarstvo, kake hiše se bodo zidale. Stanovanjska beda je v Ljubljani zelo velika. Pravijo, da je drag materijal. Povem pa, da so špekulanti, ki imajo opekarno, sklenili, da ne sme nihče prodajati opeke ceneje, kakor so sami določili in da bo vsakdo v nasprotnem slučaju kaznovan. Medtem pa bi bila dolžnost mestne občine, da sama napravi opekarno in s tem pospešuje zidanje stanovanj. Stanovanjska beda je veliko večja, kakor kdaj prej in Ljubljana sploh nikdar ni imela dovolj zdravih stanovanj. V stanovanjske bedi tiči danes glavno jedro socialnih vprašanj. Mi lahko ljudstvu pridobimo ne vem kakšne dobrine, če pa bodo stanovanja taka kakor prej, če bo 60 do 70% ljubljancev stanovalo v nezdravih stanovanjih, potem bo ljudstvo tudi nadalje moralno in telesno propadalo. Za vse to pa liberalna gospoda nima smisla, ker po liberalnem programu samo tisti kaj velja, kdor kaj ima. (Tako je!)

Moralna in telesna beda.

Vsa mesta Evrope se trudijo, da bi rešila stanovanjsko bedo, ne le iz socialno gospodarskih, marveč tudi iz moralnih razlogov.

Bolezni, epidemije imajo svoja kottišča navadno v tesnih in umazanih kvartirjih delavskih predmestij. Kdo se navadno briga za opise te bede. Predolgočasno je to za dobro situiranega meščana. Vendar ničesar ni, kar bi prebivalstvo mest moralo tako siliti k vza emnosti kot skrb za zdravje vseh! Bolezen, ki izbruhne v delavskih stanovanjih, se bo širila in še ne bo ustavila pred vrati bogatašev hiše. (Res je!) Že iz golih sebičnih interesov za lastno zdravje svojcev bi bila morala doslej vladajoča liberalna gospoda siliti k rešitvi stanovanjske bede v Ljubljani. 30 let je bila na vladi, pa ni ničesar ukrenila, pač pa metala polena pod noge dr. Krekovemu delavskemu stavbenemu društvu, ki je v mestu hotelo zidati zdrave delavske enodružinske hišice z vrtovi.

Se hujaša je moralna bolezen. Slaba stanovanja so kottišča nemorale in spolnih bolezni. V nezdravih, premajhnih stanovanjih, v katerih so ljudje natlačeni, trpi morala, ker stanujejo v teh stanovanjih ljudje skupno brez razlike spola in starosti. Po statistiki iz Berlina je bilo med 9500 mladoletnimi deklicami, ki so jih iz slabih stanovanjskih razmer oddali v vzgojno zavod, 8400 prostitutk. Kdor pa gre v ljubljanska predmestja in vidi našo mladino, kako se zabava in kako se medsebojno poučuje brez nadzorstva in varstva, potem se mora vprašati, ali je kaj čudnega, če niso naši otroci še slabši kakor so. Kdo naj to mladino vzgaja? Saj ta mladina nima doma! Neki nemški učitelj je vprašal v šoli revnega dečka, kaj so sv. Trije kralji. Odgovoril mu je, da morajo to biti veliki gospodje, ki imajo bržkone tudi vsak svojo posteljo. To je znamenje, da je v tem bednem delavskem fantku živel ena misel, ena predstava o kraljevskem sijaju: Lastna postelja! Zani ni lepše stvari ko enkrat spati v lastni postelji.

Po pravici pravi nemški profesor Rein: Stanovanjsko vprašanje je moralno vprašanje. Za delavske sloje je središče življenjskega pomena.

Profesor Oton Baumgarten je zapisal besede: »Da se krščanski duh zopet vseli v delavske kvartirje, je mogoče le, če se konča neznošna stanovanjska beda. Nesmiselno in brezsrčno je, govoriti o potrebi čuta za višji svet, dokler se stiska o mladi in stari delavci v najtesnejših luknjah, brez vrta, brez kosčka neba, vsi skupaj, s čemer se uničuje vsako medse-

bojno spoštovanje in ubija misel na višje potrebe.

In Schöffle pravi: »Kdor zahteva dobra stanovanja, ustvarja temeljne pogoje socialnega zdravja in najgloblje življenjske temelje vseh slojev družbe.

Načela, za katera gre v boj Ljudska stranka.

Vse to pa je kapitalističnim in centralističnim liberalcem tuje. Za nje se človek prične šele pri enem milijonu premoženja. (Odobranje.) In proti temu liberalnemu načelu gremo v boj in naj nas potem tudi proglašajo za izdajalce. Danes je bilo rečeno, da gleda vsa država na nas, toda tudi to je res, da gleda vsa Slovenija v Ljubljano. Naj vidijo vsi, da se tudi v Ljubljani dajejo ostanki nekdanje kapitalistične moči nad nami, in da bo te dni slovensko ljudstvo naglas povedalo, da centralističnega kapitalizma pri nas noben pošten človek ne mara. (Viharno pritrdjevanje.)

Druga važna stvar je kulturni boj.

Demokrati povsod poraženi.

Zagreb, 25. aprila. (Izv.) Včeraj se je vršil letni občni zbor »Hrvatske Matice«. Demokrati so vkljub veliki agitaciji ostali v taki manjšini, da niso mogli predlagati niti svoje liste.

Po pravici povem, da se mi kulturnega boja ne plašimo prav nič. Katoličanstvo je premagalo že vse drugačne tiče kakor sta dr. Žerjav in Pribečević. (Veliko odobravanje.) Ampak mi smo proti kulturnemu boju, ker vemo, da bi pretresel stebre naše države. (Odobranje.) Tudi naše delavno ljudstvo ne bi moglo v kulturnem boju doživeti potrebnega socialnega in gospodarskega napredka in bi utegnilo zaostati, ker bi porabili ravno vse sile za ta boj. Zato smo mi proti kulturnemu boju in ne zato, ker bi se bali. Nam je na tem, da naše slovensko ljudstvo v gospodarskem in socialnem oziru ne bi trpelo škode in da ne bi trpela tudi država. Prav zato smo mi državotvorni element, četudi nas psujejo za »prevratne elemente«. Naša načela so, ki gremo za nje v boj! Okrog teh načel se zbira danes ljudstvo cele Slovenije, ki bo tudi v Ljubljani slavilo zmago dne 26. aprila!

Govoru urednika Kremžarja je sledilo dolgotrajno in burno odobravanje.

Za občinske volitve v Ljubljani

so posameznim voliščem odkazane spodaj navedene ulice. Opozarja pa se na sledeče:

Volivci, ki so se udeležili volitev v ustavotvorno skupščino, volijo sedaj ravno v istem okraju in lokalu.

Volivci, ki je bil vpisan v volivnem imeniku za volitev v ustavotvorno skupščino, pa se ne udeležijo zadnjih volitev, ne sme iskati svoje volišče po sedanjem bivališču, temveč je tudi za te volitve merodajna ulica in hišna številka, kjer je volivec stanoval koncem maja oziroma začetkom junija 1920, ker se vrše sedanje volitve v občinski odbor na podlagi volivnih imenikov, ki so bili sestavljeni lanskega leta za volitev v ustavotvorno skupščino na podlagi stanovanjskih izkazov za maj in junij 1920.

I. volišče — Mestni dom.

Ambrožev trg, Barvarska steza, Ciril Metodovi ulica, Cesta na Kodeljevo, Delarska ulica, Domobranska cesta, Kapiteljska ulica, Kopitarjeva ulica, Krekov trg, Lingarjeva ul., Lončarska steza, Mesarska ulica, Na stolbi, Ozka ulica, Pogačarjev trg, Poljanska cesta, Poljanski nasip, Pred škofijo, Semeniška ul., Streliška ulica, Stritarjeva ulica, Strossmayerjeva ulica, Strmi pot, Šolski drevored, Studentovska ulica, Ulica stare pravde, Vodnikov trg, Vojvode Mišiča cesta, Valentin Zarnikova ulica, Zrinjskega cesta, Živinozdravniška ulica,

II. in III. volišče — št. Jakobska dekleška šola, in sicer: stranke s črko A do N — II. volišče, stranke s črko O do Ž — III. volišče.

Cankarjevo nabrežje, Grajska planota, Grubarjevo nabrežje, Hrenova ulica, Karlovska cesta, Ključavničarska ulica, Krojaška ulica, Merosodna ulica, Mestni trg, Na prulah, Osjojna pot in steza, Pod Trančo, Pred Prulami, Privoz, Reber, Ribja ulica, Rožna ulica, Sodarska steza, Sredina, Stari trg, Sv. Florijana ulica, Sv. Jakoba nabrežje, Sv. Jakoba trg, Tesarska ulica, Ulica na Grad, Vodna steza, Vožarski pot, Za Gradom, Zatiška ulica, Zvezdarska ulica, Zvonarska ulica, Zabajek.

IV. volišče — šola na Čojzovem grabnu.

Cerkvena ulica, Cesta dveh cesarjev, Cesta na Loko, Cesta v mestni log, Emonska cesta, Gradaška ulica, Jeranova ulica, Karunova ulica, Kladezna ulica, Kolesijska ulica, Konjušna ulica, Kopališka ulica, Krakovski nasip, Krakovska ulica, Mala čolnarska ulica, Na Mirju, Na Mivki, Opekarska cesta, Pot na Pasji brod, Pot na Rakovo jelšo, Pred konjušnico, Pri brvi, Razpotna ulica, Rečna ulica, Stranska pot, Trnovski pristan, Trnovska ulica, Velika čolnarska ulica, Veliki stradon, Vogelna ulica, Vrtna ulica, Zelena pot, Zeljarska ulica.

V. volišče — Državna obrtna šola.

Askerčeva cesta, Brež, Čevljarska ulica, Dvorni trg, Glinška ulica, Gorupova ulica, Gosposka ulica, Gradišče (h. št. 14, 15, 17), Igriška ulica (h. št. 11), Jurčičev trg, Križevniška ulica, Lepi pot, Marmontova ulica, Na Bičevju, Pred Igriščem, Rimska cesta, Salendrova ulica, Tobačna ulica, Tržaška cesta, Turjaški trg, Valvazorjev trg, Večova ulica (h. št. 10 in 12), Vrtača (h. št. 3), Židovska steza, Židovska ulica.

VI. volišče — državna realka.

Aleksandrova cesta (leva stran), Beethovnova ulica (brez h. št. 15), Bleiweisova cesta, Cesta na Rožnik, Erjavčeva cesta, Gledališka ulica (brez h. št. 7 in 10), Gledališka stolba, Gradišče, Hilserjeva ulica, Igriška ulica, Knafljeva ulica, Kongresni trg, Levstikova ulica, Marijin trg (h. št. 1, 2, 3), Muzejski trg, Nunska ulica, Pod Turnom, Pot v Rožno dolino, Prešernova ulica (h. št. 3, 5, 7, 9, 11), Simon Gregorčičeva ulica, Soteska, Selenburgova ulica, Šubičeva ulica, Večna pot, Večova ulica (h. št. 2, 4, 6, 8), Wolfova ulica, Zadržna ulica, Zagata.

VII. volišče — I. državna gimnazija.

Aleksandrova cesta (desna stran), Cesta na Gorenjsko železnico, Dunajska cesta, Gajeva ulica, Gledališka ulica (h. št. 7 in 10), Gosposvetska cesta, Hranilnična cesta, Janez Tr-

dinova ulica, Kolizejska ulica, Krsnikova ulica, Tomanova ulica, Vodovodna cesta (h. št. 24, 26, 28), Za Bežigradom.

VIII. volišče — justična palača.

Cesta na južno železnico, Cigaletova ulica, Dalmatinova ulica, Dovozna cesta, Frančiškanska ulica, Kolodvorska ulica, Kralja Petra trg, Linhartova ulica (do h. št. 30), Marijin trg, Miklošičeva cesta, Obrežna steza, Pokopališka ulica (do h. št. 19), Pražakova ulica, Prečna ulica, Prešernova ulica (desna stran), Slomškova ulica (do Resljeve ceste), Sodna ulica, Sv. Petra cesta (do h. št. 34), Sv. Petra nasip (do h. št. 36).

IX. in X. volišče, in sicer IX. volišče — žensko učiteljske — stranke s črko A do L; X. volišče — šola na Ledini — stranke s črko M do Ž.

Čopova ulica, Hrvatski trg, Ilirska ulica, Komenskega ulica, Kotnikova ulica, Metelkova ulica, Na Friskovcu, Pokopališka ulica (od h. št. 19 dalje), Prisoina ulica, Resljeva cesta, Slomškova ulica, Stanko Vrazov trg, Sv. Petra cesta (od h. št. 36 dalje), Sv. Petra nasip (od h. št. 37 dalje), Škofja ulica, Tabor, Unjarska ulica, Vidovdanska cesta, Vojaška ulica, Vrhovčeva ulica, Župnijska ulica.

XI. volišče — mestna ubožnica.

Ahačjeva cesta, Barake pri Kolinski tovarni, Bohoričeva ulica, Cegnarjeva ulica, Holzapfova ulica, Japljeva ulica, Jenkova ul., Korytkova ulica, Na Zavrtih, Poljska cesta, Ravnikarjeva ulica, Stara pot, Sv. Martina cesta, Vodmatski trg, Zalokarjeva ulica, Zaloška cesta.

XII. volišče — vojaško strelišče.

Črna vas, Galjevec, Dolenjska cesta, Hayptmanca, Hrdeckega vas, Ilovica, Ižanska cesta, Orlova ulica, Rakovniška ulica.

XIII. in XIV. volišče — šola v Spod. Šiški, in sicer XIII. volišče — stranke s črko A do L; XIV. volišče — stranke s črko M do Ž.

Celovška cesta, Dolinska steza, Drenikov vrh, Frankopanska cesta, Gasilska cesta, Jernejeva cesta, Kamniška ulica, Kavškova ulica, Kmetijska ulica, Knezova ulica, Kolodvorska ulica, Koslerjeva cesta, Lepodvorska ulica, Maurerjeva ulica, Nova ulica, Planinska cesta, Poljska cesta, Savska ulica, Slovenska cesta, Šolska ulica, Štajerčev grič, Tržna ulica, Vodovodna cesta, Vodnikova cesta, Zeleniška ulica, Žibertova ulica.

Po oddaji svojega glasu se zglosite v naši agitacijski pisarni, ki je:

Za volišče Mestni dom: Krekova prosveta v Alojzijevešču, Poljanska cesta. Za volišče I in II v šentjakobski šoli: šentjakobska Prosveta, Florijanska ulica 15, I. nadst.

Za volišče na deški šoli na Čojzovi cesti: v hiši g. Mejača, Krakovska ulica 5.

Za volišče v obrtni šoli in v drž. realki: v kleti prvega ljubljanskega konzumnega društva, Kongresni trg 2.

Za volišče v prvi državni gimnaziji: v Medjatovi hiši, Dunajska cesta št. 17.

Za volišče na sodišču: Pražakova ul. 3.

Za volišče na državnem učiteljskem: Rokodelski dom, Komenskega ulica.

Za volišče na šoli na Ledini: Rokodelski dom, Komenskega ulica.

Za volišče na vojaškem strelišču na Dolenjski cesti: V hiši g. Lovro Kolnik.

Za volišče v ubožnici na Japljevi cesti: V hiši g. Antona Kluna, Bohoričeva ulica 13.

Za volišče v Spodnji Šiški: Prostor šišenske »Prosvete«, Reininghaus.

Tajništvo bo poslovalo v Jugoslov. tiskarni, II. nadst., cel dan.

Volivci SLS v Ljubljani!

Volivno krogljico spustite v ČETRTO SKRINJICO! Pazite, da se ne boste zmotili! Vsi na plan!

V boj za samopravo občine!

Slovenska Ljudska Stranka.

Fašisti na Reki poraženi.

Včerašnje volitve.

Reka, 25. aprila. (Izv.) Včeraj so bile izvršene volitve v reško konstituanto. Po dosedaj znanih rezultatih je dobila Zaneljeva stranka 1800 glasov več kot pa fa-

šisti. Fašisti so vsled tega pričeli izvajati največji teror in je prišlo mestoma do prave bitke z ročnimi granatami in drugim orožjem.

Kaj to pomeni?

KAJ PA JE ZOPET TO, G. BALTIČ?

Kakor nam poročajo, je deželna vlada naročila glavarstvu, naj poizvedo od pooblaščenec kandidatnih list, ki imajo nova imena, kateri od obstoječih strank se v resnici prištevajo. Poizvedbe se morajo izvršiti tajno. Vprašujemo, kakšen voliven maneuver je zopet to? Morebiti le v informacijo Belgrada, morebiti pa imajo namen preklicati volitve, ako bi se izkazale kot nevarne JDS?!

Volivci SLS, za vas je volivna dolžnost!

Ne volite demokratov, ki so napravili iz Ljubljane blatno vas!

Ne volite bankokratov! Krogljico vrzite v 4. skrinjico!

30 let so izžemali liberalci Ljubljano! Obračunajte! Volite SLS!

POD VLADO KAPITALIZMA.

Belgrad, 24. aprila. (Izv.) Prvega maja stopi v Belgradu v veljavo nova uredba o povišanju stanarin. Ker je mnogo ministrov, ki so posestniki hiš v Belgradu — in ker vlada v Belgradu zelo velika draginja stanovanj, bo zelo mnogo družin vrženih na ulico. Uradniki ki so doslej gotovo da ali polovico plače za stanovanje, zahtevajo v množicah premeščenja iz Belgrada v provinco. Belgrajska občina namerava premestiti siromašnejše družine v vojašnice.

Vsi do zadnjega moža na volišče, da vržemo kapitalistično gospodo, ki je 30 let strahovala Ljubljano!

PAPEŽEV DAR ZA REVNE VPOKOJENCE JUŽNE ŽELEZNICE.

Papež Benedikt XV. je podaril za revne vpokojence južne železnice vsoto 50.000 lir. — Ta vsota se bo v kratkem razdelila med revne, ki so v postopku čerkovnega urada.

FAŠISTOVSKI TEROR.

LDU Bakar, 24. aprila. (ZNU) Iz Čresa se doznava, da Italijani vrše tam proti našemu narodu silen teror. Predvčeršnjim so fašisti uprizorili velike demonstracije proti Jugoslovanom in zažgali Narodni dom.

TIROLCI ZA ZVEZO Z NEMČIJO.

LDU Innsbruck, 24. aprila. (DunKU) Izid ljudskega glasovanja: Innsbruck (mesto) 33.954 da, 472 ne, 134 glasov neveljavnih. Od glasovalcev, dospelih od zunaj 2139 da, 5 ne. Kufstein 7899 da, 71 ne. Landeck 9654 da, 342 ne. V volivnih okrožjih Kitzbühel, Innsbruck (dežela), Reutte in Lienz izid še ni ugotovljen.

E. Bulwer: Poslednji dnevi v Pompejih.

Glavk je napol peljal napol nesel Jono in je spremljan od trepetajoče sužnje stopal proti luči, ki se je še vedno svetila. Kmalu pa pokrajina ni bila več odprta; divja trta jim je ovirala stopinje in jim zakrivala pot kažočo luč, ki se je prikazovala le v presledkih. Dež je vedno huje lil in bliski so bili vedno groznejši. Zbok tega so žli vedno dalje nadejajoč se, da dospo vsaj do kake kočice ali prijazne volitve, če ne najdejo zopet luči. Trte so postale vedno gostejše in luč jim je popolnoma izginila izpred oči, samo ozka stezica, po kateri so s težavo stopali, jih je ob neprestani svetlobi bliskov vodila proti njej. Zdajci je dež prenehal; pred njimi so se dvigale strme skale strunjene lave, ki so jih bliski delali še strašnejše, ko so razsvetljevali črno, nevarno pokrajino.

Naša ljubimec sta v zadregi obstala, kar sta iznenada, ko jih je ravnokar zopet objela tema, ki je nastajala med posameznimi bliski, uzrla blizu, ampak visoko nad seboj, ono skrivnostno luč. Prihodnji blisk, ki je pordečil nebo in zemljo, jim je razkril celo pokrajino. Nobene hiše ni bilo v bližini, pač pa sta tam, kjer sta videla luč, mislila, da sta videla v nekaki volitvi človeške postave. Zopet se je povrnila tema in iznova se je prikazala ona luč, ki je ogenj iz neba ni več bledele. Sklenila sta, da se ji približata. Hoditi sta morala med ogromnimi skalami, nad katerimi se je dvigalo divje grmovje. Vedno bliže sta prihajala

ku luči in naposled sta se ustavila pred vhodom nekake volitve, ki so jo po vsej priliki delale orjaške skale, ki so se nagromadile druga nad drugo. Ko pa sta pogledala noter, sta se od praznovernega strahu in groze nehote umaknila nazaj.

Na drugem koncu volitve je gorel ogenj, nad katerim je visel majhen kotel; na visokem, drobnem železnem stebriču je stala preprosta svetilka; na onem delu stene, kjer je ob vznožju gorel ogenj, je visela v mnogih vrstah obilica zelišč in dračja, kakor da bi se sušilo. Pred ognjem je ležala lisica in strme gledala po tujcih — dlaka se ji je ježila in izmed zobovja se je glasilo zamolklo renčanje. Sredi volitve je stal lončen kip s tremi prečudnimi glavami, ki so jih tvorile prave lobanje od psa, konja in mrjaseca. Pred to Hekalino podoba pa je stal nizek trinožnik.

Vendar niso ta orodja in pritlikline te volitve tolikanj oledenevale kri njih, ki so s strahom zrla vanjo, kakor obraz prebivalke v njej. Pred ognjem je sedela tako, da ji je ogenj svetil v obraz, ženska precejšnje starosti. V nobeni drugi deželi morda ni videti toliko grdih starih babur kot v Italiji, v nobeni drugi deželi se lepota v starosti tako strašno ne izpremeni v najgrošjo in najodurnejšo grdo. Ampak starka, ki je sedela sedaj pred njima, ni bila ena od teh vzorcev največje človeške odurnosti; nasprotno: na njenem obrazu je bilo opaziti ostanke redovite, velike izrazitosti. V tistih kamenitih očeh, ki so bile uprte vanje s pogledom, ki je okamenoval njihovega, v tem groznem obrazu sta videla pravo podobo mrtvega trupla. Isti stekleni pogled brez vsega sveta, modre, na-

gubane ustnice, medle, upadle čeljusti, klapasti, bledosivi lasje brez leska, bledozelena pošastna koža — vse je imelo diih groba na sebi!

»Mrtva je!« je rekel Glavk.

»Ni — pregiblje se — duh je ali larva,« je zajecijala Jona in se oklenila Atenca.

»Oj proč — proč!« je zastokala sužnja; »čarovnica je v Vezuval!«

»Kdo pa ste vi?« je spregovoril votel, pošasten glas. »In kaj delate tukaj?«

Strahni mrtvaški glas, ki se je dobro ujemal s obrazom govornice in ki je bil bolj podoben glasu kakega breztelesnega potnika iz podzemlja kakor živega bitja, je Jono malone pognal nazaj v brezumljeno divjanje viharja, pa Glavk jo je obdržal v jami, dasi ne brez bojazni.

»Potniki smo iz bližnjega mesta, ki nas je nevihta dohitela,« je rekel; »onale luč nas je pripeljala semkaj in sedaj prosimo zavetja in udobnosti onega ognjišča.«

Ko je izgovoril, je lisica vstala, se približala tujcem, kazala svoje bele zobe in še bolj zamolklo preteče renčala.

»Dol, sužnja!« je zakričala čarovnica, in ob njenem glasu se je žival mahoma vlegla, si zakrila glavo s repom in upirala bistro, čuječe oči v motilce njenega počitka. »Pridite k ognju, če hočete,« je rekla, obrnivši se h Glavku in njegovima spremljevalkama. »Jaz nikdar ne sprejemam prijazno živega bitja — razen sove, lisice, krote in gada — zato vam ne morem reči: dobrodošli. Vendar stopite k ognju brez dobrodošlice — čemu bi stali in?«

Jezik, v katerega jih je starka nagovorila,

je bila čudna, barbarska latinščina, pomešana z mnogimi besedami nekega še bolj preprostejšega, starodavnega narečja. Ni se premaknila s sedeža, ampak je s kamenitim pogledom zrla vanje, ko je Glavk sedaj odvezl Jono vrhinja oblačila, jo posadil na hlood lesa, ki je bil edini sedež, kakor je videl, in je začel pihati v žrjavico. Sužnja se je ob srčnosti svojih višjih ojuvažila in odložila svojo dolgo haljo, ter se je boječe splazila na drugo stran ognjišča.

»Bojim se, da te motimo,« je rekla Jona z zvonkim glasom.

Čarovnica ni odgovorila — bila je vide, kakor da je za hip vstala od mrtvih in se potem iznova zazibala v večno spanje.

»Povejta mi,« se je iznenada oglasila po dolgem premoru, »ali sta brat in sestra?«

»Nisva,« je rekla Jona zardevši.

»Ali sta poročena?«

»Nisva,« je odvrnil Glavk.

»Hej, ljubimec! — ha — ha — ha!« In coprnica se je tako naglas in tako dolgo smejala, da je odmevalo po volitvi.

Ob tej čudni radosti je Jona zastalo srce. Glavk je hitro zamrmral nek protičar proti temu slabemu znamenju, sužnja pa je postala tako blede kakor čarovničina lica.

»Kaj se pa smejiš, stara babura?« je rekel Glavk precej resnobno, ko je končal zagovor.

»Ali sem se smejala?« je rekla starka razmišljeno.

»Um ji je oslabil od starosti,« je zašepetal Glavk; pri tem pa so se mu oči srečale z njenim pogledom, ki se je zlobno upiral vanj.

Naša skrinjica je 4!

Trbovlje.

Okrajno glavarstvo je prepovedalo točenje alkoholnih pijač v dnevih 23. 24. in 25. aprila, radi plačilnega dneva 23. t. m. Utemeljuje to s tem, da se je pri zadnjem izplačilu pred 14. dnevi silno popivalo. Ba je bilo v tukajšnji bolnišnici tedaj 50 oseb obvezanih, ki so bile pri tepežu ranjene. Sicer ni čuda, da se pri taki množini ljudstva nahajajo taki zgublenci, ki v par dnevih poženejo ves denar po grlu, potem pa zopet 14 dni stradajo z družinami vred in dobro delo bi bilo, če bi se ti ljudje spravili na boljšo pot; ti ljudje namreč škodujejo celokupnemu delavstvu, ki mora pri vsakih pogajanjih za zboljšanje plač poslušati očitane, da plače ne morejo biti slabe, ker se toliko pijančuje. Vidi se tudi, da ni med delavstvom tiste discipline, ki ga dela nepremagljivega. Dosedaj so zapovedovali komunisti, a vsled vladnega pritiska in lastnih napak izgubljajo zaupanje. Toliko so komunisti obljubljali, da izposlušajo »za nazaj«, a se je izkazalo, da so delali to samo zato, da bi ljudi obdržali pri sebi. Koren tudi nima zmožnosti za voditelja stranke ravno tako malo za poslanca. Sam se je izrazil: »od mene (kot poslanca) ne morejo drugega zahtevati, kot da glasujem.« Zato je večinoma doma ali pa se vozi v Gradec in na Dunaj mesto v Belgrad. Ljudstvo vse to gleda in ostro sodi, obenem pa se ozira po možu, ki mu bo pošten, nesebičen svetovalec in voditelj. Dajte nam moža!

OTOK KRK — JUGOSLOVANSKI.

LDU Kraljevica, 24. aprila. (ZNU) Včeraj se je začela izročitev oblastev na otoku Krku. Ob petih jutraj je odplul iz Bakra parnik »Svoboda« s skupnim uradništvom, ki bo danes in jutri prevzelo oblastva v svoje roke in takoj začelo z rednim delom. Pred »Svobodo« je odplul parnik »Uskok«, ki je včeraj prevzel vse pristaniške urade. Ob 10. uri dopoldne je parnik »Sloboda« priplul v Krk, nakar so se italijanski delegati uradno seznanili z našimi, potem se je začela izročitev uradov. V pristanišču sta usidrani dve italijanski torpedovki. Naše prebivalstvo v mestu je navdušeno, Italijani pa so potrti. Slišoči so po vseh ulicah in hišah nabili napise in slike. Na škofovi palači je napis: »Smrt Jugoslaviji!« itd. Po izročitvi uradov v Krku je parnik »Sloboda« odplul proti Puntu, kjer so ga slovesno sprejeli. Italijanski karabinjerji so se umaknili v vojašnico in se niso pokazali. Tudi v Puntu so bili uradi izročeni, »Sloboda« pa je potem krenila v Baško, kjer jo je pričakovalo mnogoštevilno prebivalstvo. V Baški je bila prva briga, da se je takoj vzpostavila brzojavna zveza s kopnim. Že od prej je obstajal kabel, pa so ga Baščani skrili v morju, da ga ne bi odvzeli Italijani. Sestavila se je takoj ekspedicija, ki je odšla na lice mesta in kabel dvignila. V mestu so na hitro popravili brzojavne droge, da bi se vzpostavila brzojavna zveza na otoku, Italijani pa so porabo brzojave zabranili, češ, da otok še ni uradno izročen naši državi. V mestu in po vsem otoku vlada silno navdušenje ljudstva. Včeraj se je povsod nastavilo uradništvo, ki je prevzelo urade. Parnik »Sloboda« se je vrnil v Bakar ter bo jutri jutraj vkrcal orožništvo in finančne straže in se vrnil na otok, kjer se bo jutri izvršila slavnostna predaja otoka Krka.

GLASOVANJE O USTAVI.

LDU Belgrad, 23. aprila. (ZNU) Danes popoldne je bila seja voditeljev strank, na kateri se je sklenilo, da se debata o ustavnem načrtu podaljša do Vnebohoda. Dne 9. maja se bodo zopet pričele seje ustavotvorne skupščine, glasovanje bo pa dne 12. maja.

Politični dogodki.

— Slika iz »kancelarije« centralistične uprave. Razmere, ki vladajo po raznih »kancelarijah« v Vojvodini in Srbiji pod sedanjim centralističnim režimom, opisuje novosadski »Zastava« tako-le: »Predvsem se delovna moč uradništva ne izkorišča za delo; večina uradnikov (čast izjemam!) po kancelarijah lenuhari, pije kavo in ves dan govori o neumnostih ter se leno preteza ali pa opravljajo malenkostno delo, brez sistema, brez duha in reda. Ako hodite po raznih uradih pa imate smisel za red, za vestno in smotno delo, ako imate smisel za splošni, socialni interes, potem vas mora popasti jeza. V mnogih uradih kraljuje nemarnost, nesposobnost in protisocialni nagoni. Malokdo ustvarja, ureja, gleda, da bi šle stvari naprej. Poleg tega pa naletite na strahovite neprilagodnosti, da imajo ponekod navadne pisarice več plače, nego drugod kvalificirani uradniki z 10—15 let službe.« Tako »Zastava«. Te turške razmere se z velikimi koraki bližajo tudi Sloveniji —

centralistična ustava nam jih nosi pod svojimi perotmi.

— Iz Tržiča. Liberalci, ki so se to pot skrili za gospodarsko stranko, očitajo sedanjemu občinskemu odboru, da je izročil za vojno posojilo in taki, ki so sedeli v očitanih slabo priporočajo svoje kandidate. Med njimi se nahajajo taki, ki so glasovali za vojno posojilo in taki, ki so sedeli v agitacijskem odboru za vojno posojilo. Če jih ne poznajo, jih bomo mi imenovali, kar gotovo ne bo ljubo dotičnim gospodom. Sicer pa po raznih sodnijah niso sedeli naši pristaši pa so vendar izročili skoro ves sitotinski denar v vojno posojilo. Kar se pa tiče drugih očitanih občinskemu odboru, opozarjamo, da je sestajal iz polovice pristašev JDS in so vsi očitki liberalnih listov naperjeni proti lastnim pristašem, ki bodo za te napade dopisnikom gotovo zelo hvalježni.

Dnevni dogodki.

— V zadevi delavstva združenih papirnic, je dobila Jugoslovanska strokovna zveza od oddelka ministrstva in industrije sledeči odgovor: Na tamošnje vlogo z dne 19. aprila 1921 št. 726 se naznanja, da je tukajšnji oddelek v zadevi upoštevanja ofert ravnateljstva Združenih papirnic v Vevčah pri dobavah papirja za državne potrebe brzojavno posredoval dne 18. aprila 1921, s pismeno vlogo z današnjim dnem (20. t. m.)

— Nevarno je obolel v Novem mestu preč. gospod kanonik V i r a n t. Bil je previden. Vzrok bolezni splošna oslabeleost. Priporoča se v memento!

— Iz železničarskih krogov nam poročajo: »Ako hudič pri vratih stoji, pa nobenega skozi ne pusti.« Tako se je izrazila neka inteligentna ljubljanska dama o železniškem uslužbenecu, ki se ni sam od sebe postavil na mesto, kjer mora po svojem poklicu službo vršiti, ampak ga je postavila železniška uprava, katerega hoče imeti red in je odgovorna na železniških postajah za red. Večkrat je priložnost poslušati kritiko, da na železniških postajah ni nilezničar, v svoji preveliki domišljavi duhoškega reda in se tudi marsikdo, ki ni žetivnosti čuti poklicanega, ko pride na železniško postajo, da se bodo vsem od najvišjega pa do najnižjega uslužbenca kar kolena šibila pred njim; taka domišljava osebami misli, da bode kar on ali ona odločeval ali odločevala kaj je na postaji treba vpeljati ali odpraviti. Naslana je neslanost nekaterih boljših ljudi, za katero mora pa človek dober žolodec imeti, da jo prenese in pa da vzdrži potreben red, katerega mora železniška uprava potom svojih uslužbenecov vzdrževati. Red je povsodi neohodno potreben. Ako pa železniški uslužbenec po naročilu svojih predstojnikov hoče red tudi vzdrževati, pada od ljudi, kateri mislijo, da se njim krivica godi, ako se jim vse ne ugodí, na uslužbenca polno najlepših izrazov, kateri slede: ta uslužbenec je hudoba, surovina, govedna ali še vse kaj lepšega. Take in enake izraze dajejo železniškim uslužbencem oni, ki zahtevajo od priprostega, pa zvesto službojočega uslužbenca neko posebno inteligentno obnašanje, katerega pa tisti, ki ga zahtevajo, sami nimajo. Predpisi in železniški uslužbenci naj bi bili mnogim samo neka »figura«, katere naj bi bila splošnosti izpostavljena samo v šikano in v zasmeh. Železničar.

— Za rešitev dijaškega stanovanjskega vprašanja v Zagrebu. Rektor zagrebske tehnike Schön je dovršil načrte za zgradbo dijaških stanovanj v obliki paviljonov. Prostora bo za 600 dijakov, 350 dijakov dobi stanovanje v sedanjem invalidskem domu v Illici. Zgradba dijaških domov bo stala 15—16 milijonov kron oziroma nekaj manj, ako bodo dijaki sami pomagali pri delu, kakor so to storili praški dijaki. Doslej je zagotovljenega 5—6 milijonov kron kapitala (vlada je dovolila 3,700.000 K) in bodo začeli z delom v par tednih.

— Poškodovana cestna ograja. Zibert Lovrenc in Lojze S. Suhaga sta odlomila od cestne ograje ob kokrski državni cesti dve travertini in ju skrila na voz med žaganje. Orožniki so ugotovili dejanski stan in sta se travertini vredni 3826 kron vrnila erarju.

— Okradena gostilničarka. Gostilničarki Doroteji irovnik v Kamniku je bilo ukradeno razno blago v vrednosti 1800 kron.

— Čegav je klobuk? Marija Minar je našla ob državni cesti v Vižmarjih ponošen temnosiv, moški klobuk, ki je sedaj na policiji.

— Tatvina obleke. V podstrešje gostilne »Fink« v Kranju se je priplazila neka postarna ženska in je dekl Francki Mušičevi odnesla za 2000 K razne obleke in perila.

— Nezgoda. Posestnikov sin, 12 letni France Klobčič iz Zlatega polja pri Kamniku je jahal kobilo na vodo. Kobilica se je splašila in Klobčič je tako nesrečno padel na tla, da si je zlomil desno nogo v stegnu.

Noben naš volivec naj ne ostane doma!

Takoj so ga pripeljali v ljubljansko deželno bolnico.

Ljubljanski dogodki.

Ij Prosto za volitve. Občinske volitve v Ljubljani se vrše, kakor znano, v torek, dne 26. t. m. od 8. do 17. ure. Želeži je, da se vsem slojem prebivalstva omogoči kolikor mogoče neovirano udeležbo na volitve. Gremij trgovcev v Ljubljani toplo priporoča svojim članom, da svojim nameščencem (delavcem) tako uredijo službeni čas na dan volitve, da bodo neovirano mogli iti volit in ne da bi bili prikrajšani na svojem zaslužku. Občinske volitve po deželi se vrše od 3. do vštete 15. marca t. l. istotako vseskozi od 8. do vštete 17. ure. V kolikor pridejo člani v poštev kot delodajalci nameščencev (delavcev), ki so volivni upravičenci po deželi, se vabi enake uredbe v svojem delokrogu priporočati.

Ij Volivci, ki stanujejo v ulicah: Aškerčeva cesta, Breg, Čevljarska ulica, Dvorni trg, Glinška ulica, Gorupova ulica, Gospoška ulica, Gradišče (h. št. 14, 15, 17), Igriška ulica (h. št. 11), Jurčičev trg, Križevniška ulica, Lepi pot, Marmontova ulica, Na Bičevju, Pred Igriščem, Rimska cesta, Salendrova ulica, Tobačna ulica, Tržaška cesta, Turjaški trg, Valvazorjev trg, Večova ulica (h. št. 10 in 12), Vrtača (h. št. 3), Židovska steza, Židovska ulica, volijo na V. volišču, to je na »Državni obrtni šoli« in ne na I. drž. gimnaziji, kot je bilo uradno pomotoma razglašeno.

JDSarski shod, ki se je včeraj vršil v »Narodnem domu« je bil nad vse klavern. Udeležilo se ga ni niti 300 ljudi, ki so bili vsi zelo slabe volje!

Ij Kdo ima prav? »Jutro« piše, da ima JDS edino zaslug, da se je izvršila revizija »Samopomoči«, pri kateri so se izsledile nerednosti. Svoj čas pa je predsednik »Samopomoči« mag. svetnik Govekar pisal v »Slov. Narod«, da se revizijo povzročili klerikalci. Kdo ima torej prav?

Ij Št. Jakobski krajevni odbor vabi na nocojšnji sestanek, ki bo ob 8. uri zvečer v št. jacobski Prosveti. Vabijo se vsi odborniki in sploh vsi volivci SLS, da se gotovo udeleže. Posebno naj se udeleže oni, ki jim je poverjena kaka funkcija.

Ij Preskrba s premogom v Ljubljani. Kakor znano, ima preskrbo s premogom v Ljubljani še vedno v rokah mestna občina. Uradniki dobe premog v večjih količinah na dom, vsi drugi so odvisni od mesečnih nakazil na magistratu: po 100 kg za družino in mesec. Bogataši in magnati, ki imajo botre in zveze, seveda tudi ne hodijo po premog z ročnimi vozički, ampak ga dobe po cele vagone. Drugače pa je z delavci in drugimi malimi ljudmi. Ti morajo čakati na tisti mesečni kvintal mestne preskrbe in ta kvintal si morajo sami samotež zvoziti na dom. Koliko sitnosti, koliko časa in napora zahteva to, ve le tisti, ki je sam poizkusil. Prvič že primerne vozička nima skoro nobeden prizadetih in mora vsakokrat nadlegovati druge ljudi, kar gotovo ni prijetno. Potem si pa predstavljajmo, koliko časa in napora je treba, da kdo s Poljan pripelje 100 kg teže reoimo v Trnovo, Šiško, Vodmat ali tudi bliže. Kolikokrat so se zlasti pozimi v snegu ali ob

dežju nudili mučni prizori, ko so se slabotne ženske in otroci — moški so na delu ali v službi — za žive in mrtve napenjale, da spravijo svojo s premogom naloženo cizo dalje! Mnogokrat se je našel usmiljen pasant, ki je poprijel in pomagal, včasih pa tudi ne. Mestni magistrat ni niti toliko poskrbel, da bi mestni delavci ženskam in otrokom natehtani premog dvignili na voziček, marveč so morale stranke tudi tu druga drugo pomagati. Tako malo razumevanja za socialne dolžnosti je imela magistratna gospoda Menda mestna občina ne bi bila propadla, ako bi bila dala ubogi socialni pari zvoziti tisti revni premog na dom, bodisi brezplačno ali proti majhni odškodnini. Ali pa naj bi se premog do delil premogarjem s obveznostjo, da strankam proti majhni odškodnini pripeljejo premog na dom. Premogovni škandal mora iz Ljubljane izginiti, to se bo pa zgodilo le tedaj, ako izginejo z magistrata sedanji liberalni mogotci.

Ij Pokončevalci nasadov. Osem ponočnjakov, ki so bili aretirani zaradi kaljenja nočnega miru, je nujno sumljivih, da so pred tednom vandalsko pokončali tivolske nasade.

Naša društva.

d Šentpetersko prosvetno društvo. Za danes napovedano predavanje se vrši šele v četrtek, dne 28. t. m., in sicer točno ob 8. uri zvečer.

d Zveza služkinj ima sejo v torek, dne 26. aprila ob pol 9. zvečer v društvenih prostorih. — Odbor.

Finžgarjeve šmarnice: Govori za majnik in za stanovske družbe so ravnokar izšle pod naslovom »V boju sami s seboj«. Knjižica je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani in velja 24 K. Pisateljevo ime nam jamči, da imamo Slovenci malo takih šmarničnih premišljevanj, kakor so pričujoča. Knjižica nudi 31 krasnih premišljevanj s sledečo vsebino: I. Kam gre naša pot? 1. Marija — mati vzgojiteljica. 2. Kam plovemo? 3. Na razpotju. 4. Preskušnje. 5. Zavore. — II. Močna volja. 6. Slabiči smo. 7. Delo — dolžnost. 8. Zvestoba pri delu. 9. Boj z jezikom. 10. Opravljanje. 11. Obrekovanje. 12. Kletev. 13. Laž. 14. Ne skrbite, kaj boste jedli. 15. Post. 16. Alkohol. 17. Za skledo leče. 18. Tatvina. — III. Boj z nagoni. 19. Mesečnost. 20. Zakaj boj z nagoni. 21. Kako se borimo? 22. Mladina naj se iznori. 23. Za svobodo. 24. Komunizem. 25. Samostojnost in odvisnost. 26. Zaročnik. 27. Zvestoba. 28. Razporek. 29. Družina. 30. Zataji sam sebe in zadeni svoj križ. 31. Šklep.

Kdor hoče v Ljubljani obdržati korupcijo liberalne zlahte, bo jutri volil JDS!

Ljubljancani! Vsi ki ste za samoupravo občine volite Slovensko ljudsko stranko, njena skrinjica je četrta.

Širite »NOVI ČAS«

Odgovorni urednik Anton Marinček.
Izdaja konzorcij »Novega Časa«.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Štiri milijone kron

zadene v najbolj srečnem slučaju igralec Državne Razredne Loterije.

Premijo 320.000— kron

v tretjem razredu in premijo v četrtem

400.000— kron

sta zadeli srečki kupljeni pri

Zadružni Gospodarski banki.

Novo žrebanje

se vrši od 12. maja do 2. junija. Kdor je doslej igral, a še ni zadel, mora zamenjati srečke 4. razreda za nove srečke 5. razreda do 7. maja. Nova srečka stane kolikor stara: čela K 192, polovica K 96, četrtinka K 48, osminka K 24. Kdor še ni igral, a hoče igrati v petem razredu, mora plačati srečke vseh petih razredov, torej petkratni iznos.

ZADNJA PRILIKA!

Nekaj srečk ima še na razpolago

Zadružna Gospodarska banka d.

v Ljubljani, Dunajska c. 38.